

تدوین مدل علی سرخختی روان‌شناختی دانشجویان علوم پزشکی براساس ویژگی‌های شخصیتی با واسطه‌گری خودکارآمدی تحصیلی

محسن رازانی، *فائزه جهان، نعمت ستوده‌اصل، آمنه معاضدیان

محسن رازانی دانشجوی دکترای گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران	*مؤلف مسئول: فائزه جهان استادیار گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران. آدرس: faceze.jahan@gmail.com
نعمت ستوده اصل دانشیار مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.	آمنه معاضدیان استادیار گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

چکیده

مقدمه: به وجود آمدن مشکلاتی از قبیل عملکرد تحصیلی ضعیف یا ترک تحصیل در دانشجویان پزشکی که بیام‌آوران و مسئولین نظام سلامت جامعه به حساب می‌آیند، توجه محققین فراوانی را به خود جلب کرده تا بتوانند راه یا راههایی را برای تقویت انگیزه تحصیلی در آن‌ها بیابند.

هدف: این پژوهش با هدف تدوین مدل علی سرخختی روان‌شناختی دانشجویان پزشکی براساس ویژگی‌های شخصیتی با واسطه‌گری خودکارآمدی تحصیلی انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر توصیفی و از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد طی سال ۱۳۹۷-۹۸ بود که به صورت تصادفی ساده تعداد ۳۵۰ نفر انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه سرخختی روان‌شناختی (گولت و لانگ، ۲۰۰۳)، پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی (پاتریک و همکاران، ۱۹۹۷) و پرسشنامه صفات پنجگانه شخصیت - فرم کوتاه (کوستا و مک‌کری، ۲۰۰۴) استفاده شد. تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار)، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چندمتغیره و مدل‌بایی معادلات ساختاری با نرم‌افزار SPSS ۲۴ و AMOS ۲۲ انجام شد.

یافته‌ها: مدل مفهومی پژوهش از برازش قابل قبولی برخوردار بود. به طور کلی، در مدل پیشنهادی پژوهش، نتایج نشان دادند که ویژگی‌های شخصیتی هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم از طریق خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان پزشکی با سرخختی روان‌شناختی رابطه دارد. همچنین، نتایج نشان داد که بین خودکارآمدی تحصیلی با سرخختی روان‌شناختی رابطه مثبت و معنی‌داری بود ($P < 0.05$). این رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با خودکارآمدی تحصیلی، مثبت و معنی‌دار بود ($P < 0.05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج می‌توان گفت ویژگی‌های شخصیتی و خودکارآمدی تحصیلی تعیین‌گرهای مهم برای سرخختی روان‌شناختی در دانشجویان هستند.

کلمات کلیدی: خودکارآمدی تحصیلی، دانشجو، سرخختی روان‌شناختی، شخصیت.

فصلنامه مدیریت پرستاری

سال هشتم، دوره هشتم، شماره دوم
تابستان ۱۳۹۸

مقدمه

بزرگ شخصیت ارتباط دارد، به طوریکه سه مؤلفه سرخختی (تعهد، کنترل و مبارزه جویی) با نورزگرایی ارتباط منفی و معنی‌دار و با چهار عامل دیگر (برونگرایی، مقبولیت، با وجودی و گشودگی نسبت به تجربه) ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد. با اذعان به مطالب بالا هدف این مطالعه تدوین مدل علی سرخختی روان‌شناختی دانشجویان پژوهشکی براساس ویژگی‌های شخصیتی با نقش میانجی‌گر خودکارآمدی تحصیلی بود.

مواد و روش‌ها

این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است و جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد (رشته‌های پرستاری، مامایی، علوم آزمایشگاهی و بهداشت) طی سال ۱۳۹۷-۹۸ بود. مرور متون پژوهشی نشان می‌دهد که در استفاده از مدلیابی معادلات ساختاری (Structural Equation Modeling) هیچ راهبرد دقیقی برای تبیین حجم نمونه وجود ندارد. Harrington (۱۲) تأکید کرده است از آنجا که در استفاده از روش SEM رایج ترین روش برآورد حداقل احتمال است؛ بنابراین حجم نمونه ۲۵۰ نفر نتایج قابل قبولی را به همراه دارد و تعداد بالای ۴۰۰ نفر را برای کارهای تحلیل عاملی نمونه بزرگ تلقی و گزارش کرده‌اند؛ بنابراین تعداد ۳۵۰ نفر از دانشجویان با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدن.

ملک‌های ورود به مطالعه شامل تمایل و رضایت آگاهانه چهت مشارکت در پژوهش و پاسخ‌گویی کامل به همه پرسش‌های پرسشنامه‌های خودگزارشی بود. ابتلای به بیماری‌های مزمن جسمانی یا روان‌پزشکی و انتیاد به مواد مخدر همراه با تکمیل ناقص پرسشنامه ملاک‌های خروج را تشکیل دادند. جمع‌آوری داده‌ها با کمک ابزارهای زیر انجام شد:

۱- پرسشنامه سرخختی روان‌شناختی (Hardiness Scale): این پرسشنامه در سال ۲۰۰۳ توسط Goult و Lang تدوین و شامل ۴۲ سؤال با سه زیرمقیاس کنترل، تعهد و مبارزه‌جویی است. نمره گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً موافقم با نمره ۵ تا کاملاً مخالفم با نمره ۱) انجام می‌شود. در این پرسشنامه ۱۵ سؤال (۳، ۱۰، ۱۳، ۱۵، ۱۷، ۲۱، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۰، ۳۱، ۳۹، ۴۱، ۴۲) به صورت منفی (معکوس) محاسبه و نمره گذاری می‌شوند. سازندگان پرسشنامه پایابی کل و زیرمقیاس‌های آن را با روش ضربی‌الفا کرونباخ در دامنه‌ای بین ۰/۶۹ الی ۰/۷۳ گزارش کرده‌اند. در ایران نیز پایابی پرسشنامه با روش الفا کرونباخ ۰/۸۳ گزارش شده است (۱۳).

۲- پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی (Academic Self-efficacy Scale): این پرسشنامه در سال ۱۹۹۷ توسط Patrick و همکاران تدوین و شامل ۵ سؤال است، که معکوس کننده ادراک فرد از

دانشجویان از ارکان اصلی نیروهای انسانی کشور محسوب می‌شوند و نقش بهسزایی در تحول و پیشرفت هر کشوری دارند. با توجه به اهمیت نقش دانشجویان در پیشرفت حمام، بررسی عوامل مؤثر در رشد نیازهای روانی و تأمین سلامت جسمانی، روان‌شناختی و تحصیلی این قشر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است [۱]. مسائل تحصیلی بخش عظیمی از استرس‌های دوره دانشجویی را تشکیل می‌دهد. وجود این چالش‌ها همراه با تغییرات شناختی و اجتماعی سریعی که در این دوره اتفاق می‌افتد، وضعیتی دشوار را برای دانشجویان به وجود می‌آورد که حتی ممکن است به شکست یا اصراف آن‌ها از تحصیل منجر گردد [۲]. در بین عوامل مؤثر بر تحصیل، نقش خودکارآمدی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است [۳]. خودکارآمدی تحصیلی (academic self-efficacy) به عنوان بخشی از باورهای خودکارآمدی عمومی مبتنی بر نظریه Bandura، به تعداد مهارت‌هایی که در شخص وجود دارد، مربوط نمی‌شود، بلکه به باورهایی همچون مطالعه کردن، انجام فعالیت‌های پژوهشی، پرسیدن سؤال در کلاس درس، ارتباط موفقیت‌آمیز با استادی، برقراری روابط دوستانه با دیگر دانشجویان، گرفتن نمره خوب و شرکت در بحث کلاسی اشاره دارد که شخص می‌تواند تحت شرایط خاص و موقعیت‌های تحصیلی آن‌ها را انجام دهد [۴]. کسانی که خودکارآمدی بالایی دارند، هدف‌های چالش برانگیزتر و بالاتری را بر می‌گزینند، به خود بیشتر باور دارند، یادسپاری شان بهتر است، راهبردهای یادگیری سودمندتری را به کار می‌برند، و نتیجه کارکردشان بهتر است [۵] و Villegas و همکاران (۶) نیز نشان داده‌اند که خودکارآمدی تحصیلی در پیوند میان کنش‌های شناختی نقش میانجی‌گری دارد و زمانی که به تکلیف معینی اختصاص داشته باشد، پیش‌بین مناسبتری برای عملکرد تحصیلی خواهد بود.

از سوی دیگر، نتایج تحقیقات حاکی از آن است که هر فرد برای ورود به اجتماع و رویارویی با موقعیت‌ها و افراد گوناگون به ابزارهای personality نظری ساختارهای روانی و ویژگی‌های شخصیتی (characteristics) نیاز دارد. الگوی پنج عاملی از مشهورترین الگوهای شخصیت در زمینه تحلیل عوامل می‌باشد. این پنج بُعد عبارتند از؛ نورزگرایی، برونگرایی، گشودگی، مقبولیت، و با وجودی (۷، ۸). ویژگی‌های شخصیتی علاوه بر اینکه با کیفیت زندگی تحصیلی دانشجویان رابطه دارند، می‌توانند سرخختی روان‌شناختی (psychological hardness) افراد را نیز متأثر سازند [۹].

سرخختی روان‌شناختی، ویژگی شخصیتی است که فرد واجد آن، قادر به حل کارآمد مشکلات و استرس‌های بین‌فردي است و در مواجهه با حوادث از آن به عنوان منبع مقاومت و همانند سپری محافظت استفاده می‌کند [۱۰]. Zhang (۱۱) در پژوهشی که در بین دانشجویان چینی انجام گرفت، نشان داد سرخختی با پنج عامل

در ایران و خارج از ایران در مطالعات متعدد تأیید شده است (۱۵). به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و برای ارزیابی مدل پیشنهادی از روش تحلیل مسیر استفاده شد. همچنین، از روش‌های آلفای کرونباخ و تنصیف برای تعیین پایایی، روش تحلیل عامل تأییدی برای تعیین روایی ابزارها و نرم افزار AMOS/۲۴ و SPSS/۲۴ برای تحلیل دادها استفاده شد.

یافته‌ها

داده‌های جمعیت‌شناسنامی نشان داد که در بین رشته‌های تحصیلی دانشکده علوم پزشکی به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی مربوط به رشته پهداشت ۳۰ درصد (۱۰۴ نفر)، پرستاری ۲۸ درصد (۹۷ نفر)، علوم آزمایشگاهی ۲۴ درصد (۸۴ نفر)، و مامایی ۱۸ درصد (۶۵ نفر) بوده است.

شاپیستگی اش در انجام تکالیف کلاسی می‌باشد. نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم با نمره ۱ تا کاملاً موافقم با نمره ۵) انجام می‌شود. سازندگان پرسشنامه پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ و روایی آن را ۰/۸۱ گزارش کرده‌اند. در ایران نیز ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه مطلوب ارزیابی شده است (۱۶).

۳- پرسشنامه صفات پنجگانهٔ شخصیت- فرم کوتاه (Factor Inventory Costa Five) این پرسشنامه در سال ۱۹۸۵ توسط McCare تدوین و در سال ۲۰۰۴ فرم کوتاه آن با ۶۰ سؤال و ۵ زیرمقیاس شامل نورزگرایی، بروونگرایی، مقبولیت، گشودگی نسبت به تجربه و باوجودانی ساخته شد. نمره‌گذاری پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم با نمره ۴ تا کاملاً موافقم با نمره صفر) انجام می‌شود. ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه

جدول ۱: میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

متغیر پژوهش	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	M SD ±
۱- نورزگرایی									۱	۳۹/۶۳±۴/۳۳	
۲- بروونگرایی								۱	-۰/۲۱۷**	۴۵/۷۸±۵/۱۳	
۳- مقبولیت							۱	-۰/۳۳۳**	-۰/۴۱۷**	۵۱/۰۰±۶/۱۴	
۴- باوجودانی							۱	-۰/۱۹۸**	-۰/۵۲۱**	۴۸/۳۱±۵/۵۴	
۵- گشودگی							۱	-۰/۲۰۶**	-۰/۴۶۲**	۴۷/۸۴±۴/۷۶	
۶- تعهد								۱	-۰/۲۸۵**	۳۱/۸۹±۴/۵۲	
۷- کنترل								۱	-۰/۱۲۰**	۲۵/۱۲±۳/۷۱	
۸- مبارزه‌جویی								۱	-۰/۱۱۷**	۳۱/۰۰±۴/۱۹	
۹- سرسختی روان‌شناختی								۱	-۰/۱۶۲**	۸۸/۰۱±۱۲/۴۰	
۱۰- خودکارآمدی تحصیلی								۱	-۰/۲۱۰**	۹۴/۷۶±۱۶/۴۱	

* مقدار احتمال در سطح ۰/۰۵؛ ** مقدار احتمال در سطح ۰/۰۱.

۱۰- معنادار هستند. جهت بررسی رابطه غیرمستقیم مدل پیشنهادی از روش بوت استریپ (bootstrapping) در دستور کامپیوتری Pricher & Hayes استفاده شده است (۱۶).

در (جدول ۲) ضرایب مسیر اثرات مستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل پیشنهادی آمده است. همان‌طور که در (جدول ۲) مشاهده می‌شود در مدل نهایی همه مسیرهای مستقیم در سطح کمتر از

جدول ۲: ضرایب مسیر اثرات مستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل پیشنهادی

مسیر	ضریب بتا (β)	خطای معیار (S.E)	نسبت بحرانی (C.R.)	سطح معناداری
برونگرایی ← سرسختی روان‌شناختی	-۰/۳۴۱	-۰/۰۴۴	۷/۶۸۷	۰/۰۰۱
نورزگرایی ← سرسختی روان‌شناختی	-۰/۱۲۶	-۰/۰۴۷	-۳/۶۹۹	۰/۰۳۲
مقبولیت ← سرسختی روان‌شناختی	-۰/۳۶۱	-۰/۰۱۵	۲۳/۴۲۱	۰/۰۰۵
گشودگی ← سرسختی روان‌شناختی	-۰/۳۰	-۰/۰۰۴	۹/۸۸۸	۰/۰۰۱
باوجودانی ← سرسختی روان‌شناختی	-۰/۴۶۸	-۰/۰۰۹	۶/۷۸۷	۰/۰۰۲
برونگرایی ← خودکارآمدی تحصیلی	-۰/۲۸۸	-۰/۰۰۳	۴/۵۱۱	۰/۰۰۸
نورزگرایی ← خودکارآمدی تحصیلی	-۰/۳۱۶	-۰/۰۰۴	-۹/۴۱۳	۰/۰۰۴
مقبولیت ← خودکارآمدی تحصیلی	-۰/۷۱۳	-۰/۰۰۷	۷/۵۱۸	۰/۰۰۴
گشودگی ← خودکارآمدی تحصیلی	-۰/۳۷۸	-۰/۰۰۲	۵/۱۶۷	۰/۰۱۹
باوجودانی ← خودکارآمدی تحصیلی	-۰/۵۶	-۰/۰۰۵	۱۰/۶۴۹	۰/۰۲۷
خودکارآمدی تحصیلی ← سرسختی روان‌شناختی	-۰/۴۱۰	-۰/۰۰۹۲	۶/۳۵۹	۰/۰۰۴

در یک جهت باشد، یعنی هر دو مثبت یا هر دو منفی باشد، در آن صورت می‌توان نتیجه گرفت که ویژگی‌های شخصیتی از طریق خودکارآمدی تحصیلی با سرخختی روان‌شناختی رابطه غیرمستقیم دارد و مسیر علی غیرمستقیم معنی دارد است.

نتایج روش بوت استروپ برای بررسی مسیرهای واسطه ای غیرمستقیم در (جدول ۳) ارائه شده است. (جدول ۳) آزمون بوت استروپ روابط علی غیرمستقیم متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. بر اساس جدول اگر حد بالا و پایین شاخص بوت استروپ

جدول ۳: آزمون میانجی گری روابط غیرمستقیم به روش بوت استروپ

مسیر غیرمستقیم	داده ها	بوت	سوگیری	حد پایین	حد بالا
برون گرایی ← خودکارآمدی تحصیلی ← سرخختی روان‌شناختی	۰/۰۲۷	۰/۰۲۶	۰/۰۰۰۱	۰/۰۶۵۲	۰/۰۲۰۲۵
نورز گرایی ← خودکارآمدی تحصیلی ← سرخختی روان‌شناختی	۰/۰۴۵	۰/۰۴۴۲	۰/۰۰۰۱	۰/۱۰۰۵	۰/۰۳۵۲
مقبولیت ← خودکارآمدی تحصیلی ← سرخختی روان‌شناختی	۰/۰۲۶	۰/۰۲۵	۰/۰۰۰۱	۰/۰۶۵۶	۰/۰۲۰۲۶
گشودگی ← خودکارآمدی تحصیلی ← سرخختی روان‌شناختی	۰/۰۴۱	۰/۰۳۹	۰/۰۰۰۱	۰/۱۰۰۷	۰/۰۳۵۴
باوجودانی ← خودکارآمدی تحصیلی ← سرخختی روان‌شناختی	۰/۰۲۵۴	۰/۰۲۵۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۵۹۸	۰/۰۳۱۶

Kline RMSEA برابر ۰/۰۵۷ می‌باشد که با توجه به مدل نشان دهنده برازش خوب و مطلوب مدل می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین ویژگی‌های شخصیتی از طریق خودکارآمدی تحصیلی با سرخختی روان‌شناختی رابطه دارد، تأیید می‌شود.

برای بررسی برازنده‌گی مدل از شاخص‌های استفاده می‌گردد که در (جدول ۴) می‌توان این شاخص‌ها را مشاهده کرد. نتایج (جدول ۴) نشان داد احتمال نزدیکی برازنده‌گی مدل پژوهش بزرگ‌تر از ۰/۰ است. لذا، مدل پیش‌بینی در سطح مطلوبی می‌باشد و دارای برازش است. با توجه به داده‌های حاصل از (جدول ۴) شاخص

جدول ۴: شاخص‌های برازنده‌گی مدل

شاخص ها	مقادیر	حد مجاز
مجذور کای (۲%)	۰/۲۵۳	-
درجه آزادی (DF)	۱	-
خطای ریشه‌ی مجذور میانگین تقریب (RMSEA)	۰/۰۵۷	< ۰/۰۰۸
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	۰/۹۸۱	< ۰/۹
شاخص برازش هنجار شده (NNFI)	۰/۷۳	< ۰/۹
شاخص برازش مقایسه‌های (CFI)	۰/۹۴	< ۰/۹
شاخص برازنده‌گی افزایشی (IFI)	۰/۹۶	< ۰/۹
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۳	< ۰/۹
شاخص نیکویی برازش تعديل شده با انطباقی (AGFI)	۰/۹۹۱	< ۰/۹

ویژگی‌های شخصیتی از طریق خودکارآمدی تحصیلی با سرخختی روان‌شناختی رابطه غیرمستقیم دارد و مسیر علی غیرمستقیم معنی دارد. با توجه به داده‌های حاصل از شاخص‌های برازنده‌گی، مدل دارای برازش خوب و مطلوب بود.

همسو با یافته حاضر نتایج مطالعات پیشین مانند Narad (۱۷)، Zhang (۱۸) و همکاران (۱۹)، Langvik (۲۰)، Cole و همکاران (۲۱)، و Rostami و Cooper (۲۲) نشان داد که بین هر یک از ابعاد شخصیتی با سرخختی روان‌شناختی رابطه معنی دار وجود دارد و خودکارآمدی در این رابطه نقش واسطه‌ای دارد. افرادی که از ابعاد شخصیتی با سرخختی روان‌شناختی رابطه معنی دار وجود تا فرد در حل و فصل اضطرابها و تعارض‌ها می‌توان گفت که روان‌نجرور خوبی یک ویژگی شخصیتی است که باعث می‌شود تا فرد در حل و فصل اضطرابها و تعارض‌ها خود را ناتوان نشان دهد و دچار برخی نشانه‌های بیارگونه شود

بحث

این مطالعه با هدف تدوین مُدل علی سرخختی روان‌شناختی دانشجویان علوم پزشکی براساس ویژگی‌های شخصیتی با واسطه‌گری خودکارآمدی تحصیلی انجام شد. به دلیل اینکه اساس تحلیل مسیر، همبستگی بین متغیرهای پژوهش است در این پژوهش از ماتریس همبستگی استفاده شد و نتایج آن نشان داد که بین خودکارآمدی تحصیلی، عامل برون گرایی، عامل مقبولیت، عامل گشودگی نسبت به تجربه، و عامل باوجودانی با سرخختی روان‌شناختی در میان دانشجویان پزشکی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. بین عامل نورز گرایی با سرخختی روان‌شناختی در میان دانشجویان پزشکی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. این نتایج ادامه تحلیل فرضیه با روش معادلات ساختاری را امکان پذیر ساخت. در ادامه ضرایب مسیر مستقیم نشان داد که همه مسیرهای مستقیم معنی‌دار هستند. جهت بررسی رابطه غیرمستقیم مدل پیشنهادی از روش بوت استروپ استفاده شد که نتایج نشان داد

انجام دهنده و در رسیدن به اهداف تحصیلی موفق باشند. خودکارآمدی، درک فرد از کنترل را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اگر بپذیریم که خودکارآمدی و اعتقاد فرد به قابلیت‌های خود در سازمان‌دهی و فعالیت‌ها برای مدیریت شرایط در وضعیت‌های مختلف تأثیر دارد و همین عامل تعیین کننده چگونگی تفکر، رفتار و احساس فرد می‌باشد و متغیری مهم و اثرگذار در نوع راهبرد مقابله‌ای افراد در برابر موقعیت‌های استرس‌زا است، توجه به این متغیر و تقویت آن، به نوبه خود می‌تواند در مدیریت و کنترل استرس در مراحل آغازین آن نقش به سزاوی داشته باشد. بنابراین وقتی فرد در موقعیت تنش‌زا و تعارضات فردی و بین فردی و همچنین، موقعیت‌های تنش‌زای تحصیلی باور داشته باشد که همانند تحارب قبلی در مواجهه با موقعیت می‌تواند موفق عمل کند، امیدواری و خوش‌بینی اش برای غلبه بر موقعیت همچنان حفظ شده و همین امر انرژی و امکان تلاش هرچه مستمرتر و تاب‌آوری را در وی افزایش می‌دهد و باین ترتیب سرسرخی روان‌شناسخی فرد تحت تأثیر باورهای خودکارآمدی وی قرار می‌گیرد.

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که در این پژوهش خودکارآمدی تحصیلی توانسته است در رابطه بین شخصیت و سرسرخی روان‌شناسخی نقش واسطه‌ای داشته باشد؛ لذا به منתחصان حوزه آموزش مخصوصاً متخصصانی که در زمینه درمان مشکلات حوزه تحصیلی فعالیت می‌کنند، پیشنهاد می‌شود که بیشتر به ویژگی خودکارآمدی و نیز سرسرخی روان‌شناسخی در دانشجویان توجه نمایند و در قالب برنامه‌های آموزشی و پرورشی به این مؤلفه‌ها بیشتر پردازنند.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان نامه دکترای تخصصی رشته روان‌شناسی تربیتی نویسنده مسئول مقاله در سال ۱۳۹۸ می‌باشد. پژوهشگران از خدمات دانشجویان شرکت کننده در پژوهش و همچنین، مسئولین دانشگاه که اجازه انجام این تحقیق را دادند، صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می‌نمایند.

References

1. nurses working in hospitals in Behbahan city 2016; 18 (Special Issue, November and December): 388-391.
2. Jalilian S, Azimpour E, Gholizadeh N. Prediction of academic buoyancy based on academic engagement and psychological hardiness in secondary students. A bi-Quarterly Journal of Educational and Scholastic Studies 2018; 7 (1): 123 - 140.
3. Crego A, Carrillo-Diaz M, Armfield JM, Romero M. Stress and Academic Performance in Dental Students: The Role of Coping Strategies and Examination-Related Self-Efficacy. J Dent Educ 2016; 80 (2): 165-72.
4. Yu JH, Chae SJ, Chang KH. The relationship among self-efficacy, perfectionism and academic burnout in

که او را رنج می‌دهد. این ویژگی همچنین باعث می‌شود که فرد نتواند تنش‌های تحصیلی خود را تحمل کند و از عهده انجام آن برآید. و افزایش نمره در ویژگی روان‌زنگرخوبی می‌تواند منجر به کاهش تاب‌آوری و خوش‌بینی شده و میزان سازگاری و تلاش فرد را در موقعیت‌های تحصیلی به خطر بیندازد. در مقابل افراد برون‌گرا و دارای نمرات بالا در وظیفه‌شناسی نسبت به تعاملات اجتماعی رغبت و تمایل بالایی دارند، از شرکت در بحث گروهی و دریافت حمایت و کمک از گروه دوری نمی‌کنند و نسبت به تجارت جدید دیدگاه مثبت‌تری دارند و همین ویژگی‌ها می‌تواند باعث شود تا دانشجو کارآمدی خود را مثبت ارزیابی نموده و در مواجهه با موقعیت‌های تنش‌زای تحصیلی به جای احتساب و کناره‌گیری به شکلی کارآمد و با برنامه تلاش کند و پیامد تحصیلی را حاصل تلاش و پشتکار خود تعبیر نماید و میزان خوش‌بینی خود را در جهت موفقیت و تلاش در حوزه تحصیلی همچنان بالا نگه دارد. از دیگرسو، صفات شخصیتی برون‌گرا، وظیفه‌شناس، گشودگی نسبت به تجربه و با وجودان در برگیرنده سبک‌های هیجانی و عاطفی مثبت، رابطه بین فردی قوی و گرم و سطوح بالای تعامل و فعالیت اجتماعی هستند. این افراد به علت داشتن عاطف و هیجانات مثبت در مواجهه با موقعیت‌های تنش‌زای تحصیلی، مجموعه‌های فکر-عمل که با موقعیت‌های تنش‌زا در دسترس افراد قرار می‌گیرد را گسترش می‌دهند. در نتیجه داشتن تفکر انعطاف‌پذیری بیشتر و گزینه‌های رفتاری وسیع‌تر به عنوان پیامدهای عاطفی مثبت، مقابله افراد دارای صفات شخصیتی مذکور در رویارویی با موقعیت‌های تنش‌زای تحصیلی سازگارانه است.

صفات شخصیتی برون‌گرا و وظیفه‌شناس و دارای گشودگی نسبت به تجرب جدید در رویارویی با تنش‌های تحصیلی به احتمال بیشتری حمایت دیگران را جستجو کرده و در این امر موفق هستند که در طی این تعامل و ارتباط به علت تشویق‌های دیگران بیشتر روی توانایی‌ها و شایستگی‌های خود تأکید کرده و کمتر روی ناتوانایی‌ها و ضعف‌هایشان تمرکز می‌کنند. این عوامل می‌توانند سبب شکل‌گیری یک انگاره مثبت و خودکارآمدی در این صفات شخصیتی شود و سبب شود که آن‌ها فعال و پرانرژی باشند، فعالیت بیشتری را در طول دوران تحصیل انجام دهند، احساس کنند که می‌توانند تکالیف و وظایف چالش انگیز تحصیلی را با موفقیت

- medical school students. Korean J Med Educ 2016; 28 (1): 49 - 55.
- 5. Hartley K, Plucker J, Long H. Creative self-efficacy and teacher ratings of student creativity in Chinese elementary classrooms. Thinking Skills and Creativity 2016; 22 (3): 142-151.
 - 6. Villegas Barahona G, González García N, Sánchez-García AB, Sánchez Barba M, Galindo-Villardón MP. Seven methods to determine the dimensionality of tests: application to the General Self-Efficacy Scale in twenty-six countries. Psicothema 2018; 30 (4): 442 - 448.
 - 7. Jenkins EN, Allison P, Innes K, Violanti JM, Andrew ME. Depressive symptoms among Police Officers: Associations with Personality and Psychosocial Factors. J Police Crim Psychol 2019; 34 (1): 66 - 77.
 - 8. Alizadeh Z, Feizi A, Rejali M, Afshar H, Keshteli AH, Adibi P. The Predictive Value of Personality Traits for Psychological Problems (Stress, Anxiety and Depression): Results from a Large Population Based Study. J Epidemiol Glob Health 2018; 8 (3-4): 124 - 133.
 - 9. Reknes I, Harris A, Einarsen S. The role of hardiness in the bullying-mental health relationship. Occup Med (Lond) 2018 Feb 16; 68 (1): 64 - 66.
 - 10. Tadayon M, Dabirizadeh S, Zarea K, Behroozi N, Haghhighizadeh MH. Investigating the relationship between psychological hardiness and resilience with depression in women with breast cancer. Gulf J Oncolog 2018; 1 (28): 23-30.
 - 11. Zhang LF. Hardiness and the Big Five personality traits among Chinese university students. Learning and Individual Differences 2010; 21(1):109-113.
 - 12. Harrington D. Confirmatory Factor Analysis. 7th ed. New York: Oxford University Press. 2008, 78 - 80.
 - 13. Roshan R, Shakeri R. The Study of the Validity and Reliability of Hardiness Scale for University Students. Clinical Psychology & Personality 2010;1(40):35-52.
 - 14. Lee SH, Jeon WT. The relationship between academic self-efficacy and academic burnout in medical students. Korean J Med Educ 2015; 27 (1):27 - 35.
 - 15. Nikoogoftar M, Jazayeri F. Five-factor traits of personality are a predictor of mothers' aggression. Knowledge & Research in Applied Psychology 2019; 20 (2): 58 - 68.
 - 16. Pricher E, Haye T. Structural equation modeling and Bootstrap method in Macro. Journal of Personality and Social Psychology 2008; 23 (5): 51 - 58.
 - 17. Narad A. Psychological hardiness among senior secondary school students: influence of home environment. Man in India 2018; 97 (23): 775 - 769.
 - 18. Zhang LF. Hardiness and the Big Five personality traits among Chinese university students. Learning and Individual Differences 2010; 21(1): 109 - 113.
 - 19. Langvik E, Hjemdal O, Nordahl HM. Personality traits, gender differences and symptoms of anhedonia: What does the Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS) measure in nonclinical settings? Scandinavian Journal of Psychology 2016; 57 (2): 144 - 51.
 - 20. Cole MS, Field HS, Harris SG. Student learning motivation and psychological hardiness: Interactive effects on students' reactions to a management class. Academy of Management Learning and Education 2014; 3 (1): 64-85.
 - 21. Cooper C, Lu L. Presenteeism as a global phenomenon: Unraveling the psychosocial mechanisms from the perspective of social cognitive theory. Cross Cultural & Strategic Management 2016; 23 (2): 216 - 231.
 - 22. Rostami SH, Talepasand S, Rahimian Bogar I. The Mediating Role of Self-efficacy in the Relationship between Personality Traits and Academic Engagement. Journal of Educational Psychology Studies 2017; 14 (26): 103-122. (Persian).

Developing a causal model of psychological hardness in medical students based on personality traits mediated by academic self-efficacy

Mohsen Razani, *Faeze Jahan, Nemat Sotodeh Asl, Amaneh Moazedian

Introduction: Problems such as poor academic performance or dropouts in medical students who are considered messengers and community health authorities have attracted the attention of many researchers to find way or ways to enhance Find the academic motivation in them.

Aim: This study aims to develop a causal model of hardness Psychology of medical students was based on personality characteristics mediated by academic self-efficacy was done

Material & Methods: This study was a descriptive and structural equation study. The statistical population consisted of all medical students of Islamic Azad University of Boroujerd Branch during the year 2019-2020. Psychological Hardiness Questionnaire (Goult & Long, 2003), Academic Self-Efficacy Questionnaire (Patrick et al., 1997) and Short-Form Five Personality Traits Questionnaire (Costa & McCree, 2004) were used for data collection. Data were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation), Pearson correlation coefficient, multivariate regression and structural equation modeling using SPSS-24 and AMOS-22 software.

Results: The conceptual model of the study was acceptable. Overall, in the proposed model of research, the results showed that personality traits are directly and indirectly correlated with psychological hardness through medical self-efficacy in medical students. The results also showed that there was a positive and significant relationship between academic self-efficacy and psychological hardness ($P<0.05$). The relationship between personality traits and academic self-efficacy was positive and significant ($P<0.05$).

Conclusion: Based on the results we can say Personality traits and academic self-efficacy are important determinants of students' psychological hardness.

Keywords: Academic self-efficacy, personality traits, psychological hardness, student.

Razani M.

PhD Student of Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

*** Corresponding author**

Jahan F.

Assistant Professor, Department of Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

Address: faeze.jahan@gmail.com

Sotodeh Asl N.

Associate Professor of Nursing Care Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.

Moazedian A.

Assistant Professor, Department of Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan,

Nursing Management

Quarterly Journal of Nursing Management

Vol 8, No 2, 2019